

Oczy Wschodu to tytuł zarówno ostatniej pracy Olgi Wolniak, jak i wystawy, na której pokazywane są obrazy powstałe po 2000 roku. Autorka prezentuje cykl, w którym kontynuuje najbardziej rozpoznawalny dla jej twórczości motyw – przenoszonych za pomocą pędzla na płótno struktur, ornamentów, czy wzorów ze wschodnich dywanów, orientalnych kobierców, tkanin, a ostatnio też chust. Te z pozoru błahe inspiracje stają się doskonałym pretekstem do podejmowania czysto malarskich rozważań, a także powodem do zgłębienia ich zaskakująco bogatej warstwy semantycznej.

Obrazy – przeważnie wielkoformatowe, bądź miniaturki składające się na większe kompozycje czy bordiurowe oprawy, wabią dekoracyjnością, pięknem i różnorodnością zestawień barwnych. Jedne utrzymane w tonacji intensywnej, inne bardziej stonowane, oddają zachwyty autorki nad wzorem, fakturą i przede wszystkim barwą, jako najważniejszym budulcem płócien oraz nośnikiem energii. W zależności od pory dnia i oświetlenia, mieniają się różnymi kolorami przypominając op-art’owskie doświadczenia. Część płócien malowana jest bardzo precyzyjnie i wiernie w stosunku do pierwotnego wzoru, w dużych formatach przeważa spontaniczny gest, szkicowość, niedopowiedzenia. Raz jest to syntetyczne ujęcia całej tkanin, kiedy indziej wykadrowany jej fragment. Intuicyjne wybory artystki nie są przypadkowe. W wabiących oko, pozornie niewiele mówiących wzorach odkrywa drugie dno – proste prawdy życiowe zamknięte w symbolicznym porządku. Uwagę przykuwają symbole solarne, drzewa życia, wątki erotyczne, bądź różne wariacje starego, perskiego wzoru bota (tzw. paisley pattern – stylizowane ziarno, drzewo życia). Ostatnie, powstałe w 2014 roku prace inspirowane są głównie barwnymi szalami. W zależności od dominującego wzoru i koloru, nazywa je imionami bogiń ze wschodnich baśni i mitologii np. szal syryjskiej bogini Attargatis (różowy), Szeherazady, czy Semiramis, bądź łączy z krajem ich pochodzenia (np. *Marokański Szal*, 2013). Czasem powraca do wcześniejszych wątków. Szczególnie urzekający plastycznością w oddaniu struktury włókien oraz namacalności aksamitu jest czerwony perski dywan oraz, jakby „nadgryziony” zębem czasu – *Haft koptyjski*, którego przetarcia i niedostatki stały się powodem do stworzenia wysublimowanego, malarskiego zapisu w szarościach, błękitach i bielach. Przy oglądzie z bliska, uwidaczniają się w nim liczne zacieki, szkicowa forma, swoboda rejestru. Na tytułowe, skrzące się wieloma barwami *Oczy Wschodu* (2014/15) składają się zamknięte w romboidalnych kwaterach rozetowe, organiczne wzory. Układają się niczym obrazy z wielokrotnych lustrzanych odbić różnobarwnych koralików i szkiełek w kalejdoskopie. Pod atrakcyjną formą obrazów Olgi Wolniak kryje się cały wachlarz towarzyszących rękodzielniczej pracy (samej artystki, ale też anonimowych autorek jej inspiracji) nastrojów, uczuć i emocji. Płótna emanują kobiecą energią, czułością, subtelnością i cie-

plem. Oddają nie tylko fascynację dekoracyjnymi wzorami, ale też tradycją związaną z rzemiosłem artystycznym. Stają się swoistym hołdem składanym bezimiennych tkaczkom, szwaczkom, czy hafciarkom za trud i sztukę ich pracy.

Obrazy są też śladem osobistego zapisu relacji międzyludzkich, często z bliskimi autorce osobami oraz odbiciem osobowości samej artystki ukształtowanej pod wpływem kultur Wschodu oraz Zachodu. Umiejętnie łączy w nich dekoracyjność Orientu (tam się urodziła) oraz wątki charakterystyczne dla polskiej tradycji, w której się wychowała (np. sztandarów, dywanów niegdyś zawieszanych na ścianach jako tło dla obrazów religijnych, trofeów, czy osobliwości).

Wątki kobiece w twórczości Olgi Wolniak obecne są w zasadzie od samego początku. W latach 80. XX w. polem eksperymentów twórczych i punktem odniesienia dla jej artystycznej tożsamości jest przestrzeń prywatna, dom, codzienne czynności. Na wielkoformatowych, fakturalnie malowanych płótnach tworzy w formie dziennika zapis własnych doświadczeń żony, czy matki. W subtelny sposób wpisuje się również w dyskurs sztuki feministycznej (m.in. instalacją „Od tego nie uciekniesz” zrealizowaną z Bogną Gniazdowską w galerii Dziekanka w 1992 r.). Od początku lat 90. XX w. wątek ten przywołany zostaje w kontekście nowych inspiracji – pozornie banalną twórczością rękodzielniczą kojarzoną przede wszystkim z tradycją kobiecych zajęć. Fascynują ją wzory kilimów, dywanów, wschodnich kobierców, czy szali, ale też polskich koronek, haftów, czy tkanin i draperii, które podobnie do innych współczesnych artystek, podnosi do rangi sztuki i ważnych tematów malarskich. Autorka wychodząc od sztuki dekoracyjnej mówi o zagadnieniach dotyczących kondycji i roli współczesnej kobiety. Nie ma jednak potrzeby manifestowania swoich poglądów w formie agresywnego przekazu. Pojawiają się one jako spójny zapis jej przemyśleń, refleksji, uczuć, odczuć, przeżywanymi emocjami.

Przy bliższym oglądzie te barwne, budowane w geometrycznym porządku, bliskie abstrakcji kompozycje służą nie tylko estetycznej delektacji ale odsłaniając tajemnicze treści archetypicznych symboli i znaków, stają się też refleksją nad prawdami uniwersalnymi. Odmalowane wątki i wzory są niezwykle zmysłowe, zdają się również emanować wewnętrznym światłem i energią subtelnego, kobiecego dotyku. Stanowią rodzaj współczesnych ikon zachęcających do głębszego namysłu i kontemplacji.

Magdalena Durda-Dmitruk

Oczy Wschodu, 2015, akryl na płótnie, 180 x 150

Dywan, 1998, olej na płótnie, 200 x 140

Czarapundra, 2007, olej na płótnie, 100 x 140

Jadeit, 2014, akryl na płótnie, 200 x 140

Szal Szeherezady, 2013, akryl na płótnie, 200 x 140

Haft Koptyjski, 2011, olej na płótnie, 140 x 100

Ananda, 2010, olej na płótnie, 180 x 140

OLGA WOLNIAK urodziła się w 1957 roku w Rangunie, w Birmie.

Studiowała na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w latach 1975-1980. Dyplom z malarstwa uzyskała w pracowni prof. Tadeusza Dominika oraz aneks (z malarstwa w architekturze) w pracowni prof. Jana Karczewskiego.

Jest aktywną twórczo artystką. Brała udział w wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Uprawia malarstwo na płótnie i niekonwencjonalnych podłożach oraz kołach. Ponadto tworzy malowidła ścienne oraz murale współpracując z pracownikami architektonicznymi Bogusławscy i Partnerzy, JEMS Architekci oraz dla architekta A. Wysznińskiego. W latach 1995-2004 współtworzyła wydarzenia artystyczne na warszawskiej Pradze organizując m.in. „Otwarte Pracownie”. W ostatnich latach działa na warszawskim Żoliborzu realizując plenerowe akcje malowania w ramach Święta Żoliborza i Żolifestu. W 2012 roku brała udział w Żoligarazu – malowaniu murali w przestrzeni publicznej dzielnicy.

Wystawy indywidualne (wybór): Galeria Dziekanka, Warszawa, 1985; „Twarze”, Galeria Młodych, Warszawa, 1988; „Junge Maler aus Warschau”, Galeria Weisser Elefant, Berlin, 1988; „Aby dostać dobrego męża”, Galeria Test, Warszawa 1990; „Do Pary”, Galeria Przyjaciół Akademii Ruchu, Warszawa, 1994; „Kharkanvand, Djemdjemli i Pardaghi”, Galeria Zderzak, Kraków, 1997; „Kirik Ayna”, Galeria Zachęta, Warszawa, 2000; „Kolor i wzór”, Galeria Promocyjna, Warszawa, 2002; Filharmonia Narodowa, Warszawa, 2002; Galeria Milano, Warszawa, 2003; „Rodzaj żeński” Instytut Kultury Polskiej w Sofii, 2003; „Malarstwo”, Galeria Grafiki i Plakatu, Warszawa, 2006; „Jesteś taka słodka”, Galeria Klimy Bocheńskiej, Warszawa, 2007; „Draperie”, Centrum Olimpijskie, Warszawa, 2007; „Wzory koloru”, Redakcja Gazety Wyborczej, Warszawa, 2008; „Ich Portret”, Pałac pod Błachą, Zamek Królewski, Warszawa, 2009; „XXX”, Galeria Milano, Warszawa, 2010; „Obrazy o tkaninach”, BWA Skierniewice, 2010; „Ikaty”, Winny Przystanek, Warszawa 2013; „Malarstwo”, Showroom Modernism Design, Warszawa, 2014.

Wybrane wystawy zbiorowe (wybór): Fringe Club, Międzynarodowy Festiwal Teatralny, Edynburg, 1985; „Inspiration”, Messegelaende, Hannover, 1990; „Obraz i ruch”, Muzeum Kinematografii, Łódź, 1991; „Workshop”, Horn, 1991; „37 Raume”, Staedtliche Kunsthalle, Berlin, 1992; „Rozpoznanie – Malarstwo lat 90-tych”, Bunkier Sztuki, Kraków 1996; „Galeria Przyjaciół Akademii Ruchu”, Muzeum X. Dunikowskiego w Królikarni, Warszawa, 1996; „Więzi i związki”, B.W.A., Olsztyn, 1997; „Kolekcja 97, 98”, Galeria Studio, Warszawa, 1998; „Kolekcja 3”, Galeria Zachęta, Warszawa 1998; „A sign of Times”, Instytut